

POEMA

ANALITICĂ

Poezie de leuire scrie Ana Săndulescu*, de exorcizare a traumei și de doliu. O poezie în care „tatăl meu va muri la nesfârșit” și în care memoria e atât de rănită încât face tratamentul inefficient. Dar volumul e chiar desfășurarea acestui tratament, pus într-o ecuație/construcție inteligentă în care confesiunea e împărțită pe roluri și delegată pe seama acestora ca într-un dialog teatralizat. Lia e fata pe care Ana o folosește ca protagonistă confesivă și pe care o așază pe divanul (quasi)psihanalitic, angajînd-o într-o retro/introspecție. Iar Espera e invenția care ține locul poeziei, jucînd rol de confidentă, prietenă, asistentă, învățătoare. Espera ar fi, în acest joc semialegoric, în care personajele recită pe rînd, poezia însăși, reînvestită cu virtuți curative. Asta ar face ca sub analitica scrupuloasă a stărilor și pulsionilor, notate cît mai detașat și „realist”, să subziste o vocație romantică – dacă nu refuțată, măcar bine disimulată. Numai că după modernism poezia nu mai e un salvator, așa că și Espera – cu toate că-și face bine treaba – e o trădătoare și-n loc să liniștească bietul suflet al Liei, mai degrabă îi insuflează neliniștii și-l împinge-n pragul angoaselor. E un mic cinism în referatele compasionale ale Esperei care, deși știe bine că „în spatele unui copil se ascunde Lia” (ca toți romanticii, care nu pot scăpa de copilul din ei și care își duc povara inocenței și fragilității pînă la capăt), îi pretinde o poetică sacrificială, una în care creionul nu fuge pe hîrtie, ci intră, ca un cuțit, în carnea poetei: „cele mai înspăimîntătoare scenarii sunt/ acelea în care ducem lama de cuțit la limită,/ în care apropiem pensula de șevalet,/ în care împingem vîrfurile creionului în carne”. Himera scrisului ca jertfă de sine dă mereu tîrcoale acestei derulări nonșalante a crizei, amenințînd „obiectivitatea” confesiunii și detașarea ei. Pe de altă parte, Espera știe și că Lia își iubește (tot ca romanticii) suferința și că ar trebui „să admită că-și iubește frisoanele/ din timpul crizelor de anxietate”. Că le iubește se vede din minuțiozitatea analitică cu care se desfășoară portativul Liei, lăsat fără veleități imaginative (deși cele cîteva imagini în care e contrasă angoasa au pregnanță) și transformat într-un jurnal de anxietăți. Un jurnal în care Lia vrea să străbată repede realitatea imediată și să ajungă pe pragul

neantului, dezlănțuind și demonii pe care-i ține ascunși: „În timpul ăsta să trec treptat de la mine însămi la demonii mei. Să ajung în punctul în care nu mă mai salvează nici o vorbă bună, nici un citat stîngaci, nici o îmbrățișare călduță, // să respir doar în tabloul cel negru și ars”. Nu se va ajunge însă acolo; mai degrabă de acolo se pornește, căci Lia trăiește „într-o rezervație uriașă care e guvernată de dispariție. Dispariția e împărăteasă aici.” Practic nici nu e nevoie de un scenariu pentru a ajunge în tabloul negru (al lui Rothko, probabil), căci Lia într-o închisoare și într-un coșciug trăiește, înconjurată/agresată de falsitatea amabilă a lumii: „La ce bună toată cumințenia asta mai asurzitoare decît spațiul unui coșciug? /.../ m-am închis în garsoniera asta pustie cu scînduri late la geam // singură, mi-am pus gratii la viață”. Nu-i de mirare o asemenea autoclaustrare, căci singurătatea e ceva definitiv, destinal, evidentă și-n împrejurările cele mai – aparent – contrare: „Ce se poate spune despre aniversarea mea din acel an sau din alți ani? Despre atmosfera de grup față în față cu singurătatea umană?” E ceva nevindecabil, inexorcizabil. Singurul lucru pe care-l poate face poezia (pictura, în cazul Liei, căci rol de pictoriță i s-a dat) e să ascundă suferința, s-o îngroape mai adînc în ființă, nu s-o sublimeze: „obsesiile dau semne să se stingă, nu pentru că le-am pictat, ci fiindcă în fiecare zi s-a mai adăugat cîte un strat de piele peste suferință”. Dar cum creionul Liei scormonește în piele, suferința invelată va fi și cea relevată.

Polivalentă și harnică, Ana Săndulescu își scrie aici, la modul obiectivat, eșecul propriei terapii. Poate că linia psihanalitică a scenariului e făcută pe triada *ego*, *alter ego*, *supra ego*, în care Ana e ultima instanță. În orice caz, cumînd toate ipostazele, de un fel de treime e vorba (strict laică). Scenariul ales îi dă Anei șansa de a-și etala anxietățile într-un fel de pluriperspectivism, contopind proiecția biografistă în analitica de stări.

*Ana Săndulescu, *La topirea ghețarilor*, Casa de Paieri Literare, București, 2021.

